

ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Πρέπει να αρχίσουμε με μια μακροοικονομική διαπίστωση που έχει επαληθευθεί στις οικονομίες των βιομηχανικών χωρών: οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και βιομηχανίες είναι αυτές που στηρίζουν τη δυναμική της απασχόλησης και των επενδύσεων

Ένα από τα παράδοξα της εποχής μας είναι

ότι όσο αυξάνεται η παγκοσμιοποίηση της αγοράς, όλο και περισσότερο οι ΜΜΕ καλούνται να καταλάβουν μια εξέχουσα θέση στον οικονομικό ιστό. Οι μεγάλοι όμιλοι έχουν διεθνείς προτεραιότητες που καθορίζουν, σε μεγάλο βαθμό, την ευρωστία τους. Οι μεγάλες επιχειρήσεις αναδιρθρώνονται, αναπτύσσονται, κάνουν επενδύσεις στο εξωτερικό και γενικά έχουν μάλλον την τάση να καταστρέφουν ή να μην ανανεώνουν τις θέσεις εργασίας που υπάρχουν στην εγχώρια αγορά, παρά να δημιουργούν νέες.

Η λογική των ΜΜΕ είναι πολύ διαφορετική. Κάνουν κατά κύριο λόγο επενδύσεις στις εθνικές αγορές τους. Αυτές είναι το πλαίσιο της ανάπτυξής τους και εκεί συνεπώς δημιουργούν

θέσεις εργασίας.

Μερικοί αριθμοί για να υποστηρίξουμε αυτήν τη διαπίστωση:

▶ Στη Γαλλία, ιδρύονται περίπου 270.000 επιχειρήσεις, πάρα πολλές από τις οποίες είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις (ΠΜΕ), οι οποίες είναι πηγή δημιουργίας θέσεων εργασίας.

▶ 5.000 ΜΜΕ με πάνω από 9 εργαζόμενους, για να αναφέρουμε μόνον αυτές, αλλάζουν χέρια κάθε χρόνο, επηρεάζοντας έτσι άμεσα 200.000 θέσεις απασχόλησης κάθε χρόνο.

Η συσχέτιση αυτών των δύο αριθμών δείχνει σαφώς την επίδραση των ΜΜΕ στον δυναμισμό του οικονομικού και κοινωνικού μας ιστού και τον όλο και πιο σημαντικό ρόλο που παίζουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας – απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη ή τη διατήρηση μιας ομαλής αναπτυξιακής διαδικασίας. Απέναντι σε τέτοιες προκλήσεις επιβάλλεται η καλύτερη δυνατή πλαισίωση των επιχειρηματιών για την υλοποίηση των αναπτυξιακών τους προγραμμάτων.

1. Γιατί χρειάζεται αυτή η πλαισίωση;

Επειδή, δυστυχώς, η ανάπτυξη μιας ΜΜΕ δεν γίνεται χωρίς κινδύνους. Οποια και να είναι η φάση ανάπτυξής της, από τη στιγμή της ίδρυσης και μέχρι τη μεταβίβασή της, η Μικρομεσαία Επιχείρηση από τη φύση της έρχεται αντιμέτωπη με λεπτές καταστάσεις. Για να το αντιληφθούμε αυτό, αρκεί να θυμηθούμε τους αριθμούς που αναφέραμε προηγουμένως:

▶ Αν, τα τελευταία 10 χρόνια, ιδρύονται κάθε χρόνο πάνω από 270.000 επιχειρήσεις στη

JACQUES-HENRI DAVID

Président du Directoire de la Banque du Développement des PME

Γαλλία, άλλες τόσες εξαφανίζονται. Μία στις δύο επιχειρήσεις που δημιουργούνται εξαφανίζεται μετά από 5 χρόνια. Η κατάσταση είναι επίσης λεπτή στην περίπτωση της μεταβίβασης μιας μικρομεσαίας επιχείρησης, φάση που εντείνει επίσης τον ευάλωτο χαρακτήρα της και οδηγεί σε αποτυχία σε μια στις τρεις περιπτώσεις κατά κανόνα.

Τι διδάγματα μπορούμε να αντλήσουμε; Ασφαλώς υπάρχουν πολλές αιτίες που εξηγούν αυτήν την αδυναμία, αλλά μία που πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα, σχετίζεται με τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ. Πράγματι, από τη φύση της, η ΜΜΕ αντιμετωπίζει καταστάσεις που ενέχουν κινδύνους.

Πώς μπορούμε λοιπόν να τη βοηθήσουμε στην υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων με τους κινδύνους που τα συνοδεύουν και για τα οποία δεν βρίσκεται πάντα αυτόματα η κατάλληλη χρηματοδότηση. Πώς να της εμφυσήσουμε ξανά την επιθυμία να επιχειρεί, να καινοτομεί, να επενδύει, να αναπτυχθεί, αν δεν τη διευκολύνουμε στην ανάληψη των κινδύνων, το βασικό αυτό παράγοντα σε κάθε οικονομική δραστηριότητα. Και ο τρόπος να χρηματοδοτήσουμε αυτόν τον κίνδυνο είναι να τον επιμερισθούμε.

Επειδή γνωρίσαμε δεκαετίες οικονομικών παρεμβάσεων που έπνιξαν προοδευτικά την επιθυμία του επιχειρείν, δεν θα δούμε να αναδύονται ξαφνικά νέες γενιές επιχειρηματιών που θα είναι έτοιμοι να αναλαμβάνουν περισσότερους κινδύνους σε σχέση με το παρελθόν. «Οι Ευρωπαίοι έχουν χάσει τη συνήθεια να αναλαμβάνουν κινδύνους», εξηγούσε ο Γάλλος Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Για να επανέλθει ή να ενθαρρυνθεί η ανάληψη κινδύνων, απαιτείται λοιπόν η παρέμβαση της δημόσιας αρχής η οποία νομιμοποιείται και δεν αποβλέπει στη στρέβλωση των μηχανισμών της αγοράς. Επιχειρηματικό πνεύμα σημαίνει ασφαλώς να τολμάς να επιχειρείς, αλλά για το Κράτος σημαίνει επίσης να τολμάς να βοηθήσεις αυτούς που επιχειρούν.

2. Φορέας κρατικής υποστήριξης χρηματοδότησης ΜΜΕ

Στη Γαλλία, οι δημόσιες αρχές το έχουν αντιληφθεί και γι' αυτό αποφάσισαν να συγκεντρώσουν σ' ένα μοναδικό φορέα την κρατική υποστήριξη για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ.

Η ίδρυση της Τράπεζας Ανάπτυξης των ΜΜΕ

Στηρίζεται στην απλή ιδέα ότι για να ενισχυθεί η ανάπτυξη των ΜΜΕ χρειάζεται επιμερισμός των κινδύνων. Μέσω του ταμείου κρατικών εγγυήσεων του οποίου έχει αναλάβει τη διαχείριση, η Τράπεζα αναλαμβάνει μέρος του οικονομικού κινδύνου μαζί με τον επιχειρηματία και την τράπεζά του.

Έχουμε λοιπόν επιμερισμό του κινδύνου, αλλά όχι απόλυτα, εφόσον ο επιχειρηματίας και ο τραπεζίτης του διατηρούν την ευθύνη τους, ενώ ταυτόχρονα όμως μπορούν με μεγαλύτερη ηρεμία να εφαρμόζουν τα αναπτυξιακά τους προγράμματα.

Παρέμβαση της Τράπεζας

Η Τράπεζα παρεμβαίνει σε συνεργασία με το τραπεζικό σύστημα, είτε με συμμετοχή στη χρηματοδότηση, είτε εγγυώμενη μερικώς την εξόφληση του δανείου, είτε ενοποιώντας τη δομή του ισολογισμού της ΜΜΕ. Επίσης, επιτρέπει στις ΜΜΕ να έχουν ευκολότερη πρόσβαση στις κρατικές προμήθειες. Η Τράπεζα είναι οργανισμός της αγοράς και έτσι διασφαλίζεται η αρχή της ουδετερότητας των παρεμβάσεών της.

Η αποστολή της καλύπτει τέσσερις τύπους παρεμβάσεων:

- εγγύηση
- συγχρηματοδότηση
- ίδια κεφάλαια
- σύμβαση ανάπτυξης

Η σύμβαση ανάπτυξης είναι ειδικό προϊόν της Τράπεζας Ανάπτυξης των ΜΜΕ. Προσφέρεται στις ΜΜΕ που λειτουργούν πάνω από δύο χρόνια και εφαρμόζουν ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα.

Το δάνειο χορηγείται για 6 χρόνια χωρίς οιαδήποτε εμπράγματη ασφάλεια ή προσωπική εγγύηση. Χρηματοδοτεί ασώματες επενδύσεις και τις αυξανόμενες ανάγκες σε κεφάλαια κινήσεως των ΜΜΕ με λιγότερους από 250 εργαζόμενους.

Πρόκειται δηλαδή ουσιαστικά για κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου που παρέχεται σε υγιείς και φιλόδοξες ΜΜΕ που δεν θέλουν ή δεν μπορούν να ανοίξουν το κεφάλαιό τους σε τρίτους. Ένα τέτοιο προϊόν καλύπτει μία από τις γνωστές ελλείψεις των γαλλικών ΜΜΕ που είναι η χρόνια ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων.

Απολογισμός των παρεμβάσεων της Τράπεζας

Το 1997, μετά από ένα πλήρη χρόνο

λειτουργίας, η Τράπεζα συμμετείχε στη χορήγηση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων ύψους 40 δισ. φράγκων σε 36.000 επιχειρήσεις. Πρόκειται για σημαντική παρουσία στο χώρο των ΜΜΕ, που αντιστοιχεί σε πάνω από 20% του ποσού των μακροπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων δανείων που χορηγούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα στις μικρές ή τις μεσαίες επιχειρήσεις.

3. Τα συγκεκριμένα πλεονεκτήματα του συστήματος

Η Τράπεζα συμβάλλει αποφασιστικά στην υλοποίηση πρωτοβουλιών χάρη στην ώθηση που δίνει το σύστημα των εγγυήσεων στην τραπεζική χρηματοδότηση των ΜΜΕ.

Πράγματι, το ταμείο εγγυήσεων αναλαμβάνει μόνο τη ζημία, αν υπάρχει, των εργασιών, οπότε με κάλυψη 100 από το ταμείο εγγυήσεων μπορεί να δοθεί χρηματοδότηση άνω του 100. Έτσι, πχ, στη Γαλλία σε ό,τι αφορά την ίδρυση νέων επιχειρήσεων και λαμβανομένου υπόψη του ποσοστού των πτωχεύσεων που διαπιστώνεται στην πράξη, με 100 φράγκα του ταμείου εγγυήσεων, η Τράπεζα μπορεί να δώσει χορηγήσεις ύψους 600 φράγκων και μάλιστα επειδή υπάρχει πάντα και κάποιο ποσοστό χρηματοδότησης, περίπου 1.200 φράγκα επενδύσεων.

Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι οι πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από την Τράπεζα στο χώρο της αγοράς. Με άλλα λόγια, η Τράπεζα συμβάλλει στην ολοκλήρωση έργων που εκτελούνται μέσα στην αγορά από επιχειρηματίες και τραπεζίτες που πιστεύουν επαρκώς σ' αυτά ώστε να είναι διατεθειμένοι να αναλάβουν οι ίδιοι μέρος του κινδύνου.

Το Κράτος δεν υποκαθιστά την αγορά, δεν διαταράσσει τους κανόνες λειτουργίας της. Σε δεδομένη στιγμή, η παρέμβασή του θα είναι καταλυτική.

Ένα άλλο πλεονέκτημα τέλος του συστήματος είναι ότι ενισχύει, με μόνιμο τρόπο, τους δεσμούς και την αλληλεγγύη μεταξύ ΜΜΕ και τραπεζικού τομέα.

4. Απτά αποτελέσματα υπέρ της απασχόλησης με ελεγχόμενο δημοσιονομικό κόστος

Η μερική εξουδετέρωση του κινδύνου, ο επιμερισμός του, επιτρέπει, μέσω του συστήματος εγγυήσεων, την κινητοποίηση

των κρατικών κονδυλίων που προορίζονται για τις ΜΜΕ (όχι με τη μορφή επιχορηγήσεων, αλλά ως κεφάλαια που θα συνοδεύσουν τις φάσεις ανάπτυξής τους) με πολύ χαμηλό κόστος αν σκεφθούμε το όφελος που προκύπτει για την κοινωνία λόγω της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Για τη δημόσια δαπάνη, το κόστος που αναλαμβάνεται μέσω των χορηγούμενων εγγυήσεων δεν υπερβαίνει τις 10.000 φράγκα για κάθε νέα θέση απασχόλησης, 500.000 δραχμές περίπου και αυτό εφ' άπαξ. Πρόκειται για μικρό ποσό σε σύγκριση με όλες τις διαδικασίες άμεσης ενίσχυσης της απασχόλησης ή τις δαπάνες που επιβαρύνουν την κοινωνία για την επιδότηση της ανεργίας.

Δύο αριθμοί είναι ιδιαίτερα διαφωτιστικοί σχετικά με το βάρος των παρεμβάσεων της Τράπεζας. Συνολικά, το 1997, συμβάλαμε στη δημιουργία 25.000 θέσεων εργασίας και στην εδραίωση άλλων 50.000, παρόλο που δεν είχαμε ακόμη αναπτύξει την πλήρη ταχύτητά μας. Όλα δείχνουν ότι οι αριθμοί αυτοί θα είναι πολύ υψηλότεροι το 1998.

Τώρα που έχουν καταδείξει την αξία τους, η Τράπεζα θέλει να προχωρήσει στην ευρύτερη εφαρμογή των μέσων που έχει δημιουργήσει. Αυτό είναι προς το συμφέρον όλων όσων συμμετέχουν στο σύστημα, διότι όλοι θα είναι τελικά κερδισμένοι: ο επιχειρηματίας ο οποίος δημιουργεί και αναπτύσσει τις δραστηριότητές του, οι τράπεζες και οι οικονομικοί συντάκτοι της επιχείρησης που μπορούν να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη χρηματοδότηση και το Κράτος, τέλος, του οποίου η παρέμβαση δεν κοστίζει ακριβώς και φυσικά η οικονομία στο σύνολό της η οποία μόνον οφέλη θα αποκομίσει από τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ή την εδραίωσή τους.

Έτσι, προβλέπεται στο εγγύς μέλλον μια επέκταση των μηχανισμών παρέμβασης της Τράπεζας προς τις περιφέρειες που θα επιθυμούσαν να παροτρύνουν τις τράπεζες ή άλλους οργανισμούς να συνδράμουν περισσότερο τις ΜΜΕ ή τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, σε συγκεκριμένους τομείς ή για συγκεκριμένα προγράμματα.

Συμπέρασμα

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν ήδη εγκαθιδρύσει μηχανισμούς παρόμοιους με αυτούς που υπάρχουν σήμερα στη Γαλλία. Στη Γερμανία αντίστοιχοι μηχανισμοί λειτουργούν, αποτελεσματικά, πολύ πιο πριν από τη Γαλλία. Σε μικρότερο βαθμό, ή με μορφές κάπως

διαφορετικές, ανάλογοι μηχανισμοί υπάρχουν επίσης στην Ιταλία ή την Ισπανία.

Ρ Απαιτείται δυναμική δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπέρ των ΜΜΕ, με βάση τις απλές αρχές που μόλις παρουσιάσαμε και οι οποίες έχουν καταδείξει την αξία τους. Έχουν ήδη ξεκινήσει οδοί συνεργασίας: η Τράπεζα πριν από λίγους μήνες υπέγραψε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με την οποία αναλαμβάνει τη διαχείριση ενός ταμείου εγγυήσεων που προορίζεται για τις γαλλικές ΜΜΕ. Σύντομα θα ακολουθήσουν και άλλες

συμφωνίες αυτού του τύπου.

Ρ Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο όλες αυτές οι εξελίξεις να ενταχθούν και να συγκεκριμενοποιηθούν στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας που θα απευθύνεται σε όλα τα κράτη-μέλη της Ένωσης που θέλουν να βοηθήσουν, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τις ΜΜΕ τους.

Χρηματοδότηση των Μ.Μ.Ε. στη φάση εκκίνησής τους από την DtA

Δρ JOACHIM LESSER

(Συνέχεια από τη σελ. 66)

αυτό η DtA, η οποία έχει ως αρχή τη διαφύλαξη των επιχειρήσεων, πέρα από την οικονομική ενίσχυση στις εταιρείες για την ανεύρεση διαδόχου, θα προσφέρει επίσης και εξειδικευμένες συμβουλές. Ήδη έχουμε ετοιμάσει έναν οδηγό για το θέμα της “επιχειρηματικής διαδοχής”, ο οποίος καλύπτει τα σημαντικότερα στάδια του σχεδιασμού και της ολοκλήρωσης της διαδοχής μιας επιχείρησης. Εκτός από αυτό, δημιουργείται και ένα εθνικό σύστημα πληροφόρησης, σε συνεργασία με τους δύο μεγαλύτερους κεντρικούς οικονομικούς οργανισμούς, ΔΙΗΤ και ΖdH, με σκοπό να διευκολυνθεί η αναζήτηση κατάλληλων υποψηφίων. Ελπίζουμε ότι θα μπορέσουμε να επεκτείνουμε την υπηρεσία αυτή και πέρα από τα εθνικά σύνορα.

Μείωση του ποσοστού αποτυχίας – εξασφάλιση για το μέλλον

Όσα έχουν λεχθεί μέχρι στιγμής δείχνουν ότι εμείς, στα πλαίσια της δραστηριότητάς μας, δεν

πρέπει να προωθούμε απλώς τις νέες επιχειρήσεις, αλλά να τους προσφέρουμε κατόπιν, με τη βοήθεια συγκεκριμένων μέτρων, τη δυνατότητα να συνεχίσουν την πορεία τους, παρέχοντας συμβουλές και υποστήριξη έως ότου εξασφαλισθεί η μόνιμη σταθερότητά τους. Αν γίνει γενικά δεκτή αυτή η ιδέα της συνεχιζόμενης “συμπαράστασης”, ίσως δεν θα βλέπουμε πια το φαινόμενο, ένα 50% των νέων επιχειρήσεων να εξαφανίζεται μετά από 5 χρόνια το πολύ, αλλά αντίθετα θα διαπιστώνουμε με ικανοποίηση ότι έχουν επικρατήσει οι αρχές της DtA και ότι μετά από 5 χρόνια, μόνο το 5% των εταιρειών που υποστηρίχθηκαν για το ξεκίνημά τους έχουν εξαφανισθεί από την αγορά.

Αυτό θα μας έκανε ιδιαίτερα περήφανους επειδή, αν και το σύνθημά μας είναι “Προχωρούμε το μέλλον”, φυσικά θέλουμε να προωθήσουμε ένα ασφαλές μέλλον.

Καταληκτικές σκέψεις

Εκφράζω λοιπόν την ευχή, εξ ονόματος όλων μας, ότι η συνάντηση αυτή στην Ελλάδα θα συμβάλει και στην ανάπτυξη των ελληνικών ΜΜΕ και ότι η ίδρυση νέων επιχειρήσεων θα συνεχισθεί κάτω από ευνοϊκές συνθήκες. Αυτό δεν θα έχει μόνο θετικές επιπτώσεις για την ελληνική οικονομία, αλλά θα επηρεάσει παράλληλα, με μόνιμο τρόπο, το ευρωπαϊκό μέλλον όλων μας.